

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุในจังหวัดนครนายก” เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุ จังหวัดนครนายก
- 2) เพื่อศึกษานโยบายที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุ
- 3) สร้างแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในระดับท้องถิ่นที่สอดคล้องกับนโยบายผู้สูงอายุ ซึ่งจากการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุในจังหวัดนครนายก นั้น ผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการวิจัยโดยทำการนำเสนอตามประเด็นวัตถุประสงค์ดังนี้

- 4.1. ข้อมูลผู้สูงอายุ
- 4.2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุในจังหวัดนครนายก
- 4.3. นโยบายที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุ

4.1 ข้อมูลผู้สูงอายุ

ข้อมูลผู้สูงอายุในจังหวัดนครนายก ณ เดือนธันวาคม 2557 จากข้อมูลสถิติทางการทะเบียน กรมการปกครองจังหวัดนครนายก มีประชากรทั้งสิ้น จำนวน 257,300 คน เป็นชายจำนวน 127,503 คน เป็นหญิงจำนวน 129,797 คน มีผู้สูงอายุจำนวน 41,544 คน คิดเป็นร้อยละ 16.15 ของประชากร ในจังหวัดนครนายก ผู้สูงอายุเพศหญิงมีจำนวนมากกว่าเพศชาย โดยแยกเป็นผู้สูงอายุหญิงจำนวน 23,578 คน เป็นผู้สูงอายุชายจำนวน 17,957 คนและเป็นผู้สูงอายุในช่วงอายุ 60-69 ปี มากที่สุด จำนวน 21,702 คน เป็นผู้สูงอายุในช่วงอายุ 90 ปีขึ้นไป น้อยที่สุดจำนวน 1,078 คน โดยแยกตามอำเภอ แยกตามเพศและช่วงอายุได้ ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนผู้สูงอายุแยกตามเพศ

จังหวัดนครนายก	ผู้สูงอายุ(ชาย)	ผู้สูงอายุ(หญิง)	รวม
อำเภอเมือง	6,725	8,929	15,654
อำเภอปากพลี	2,198	2,953	5,151
อำเภอบ้านนา	4,974	6,656	11,630
อำเภอองครักษ์	4,060	5,045	9,105
รวมทั้งสิ้น	17,957	23,587	41,544

ที่มา: จากระบบสถิติทางการทะเบียน กรมการปกครอง 2557 จากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนครนายก (2558, หน้า 6)

ตารางที่ 4.2 จำนวนผู้สูงอายุแยกตามเพศและช่วงอายุ

เพศ	จำนวนผู้สูงอายุ (คน)				รวม
	60-69 ปี	70-79 ปี	80-89 ปี	90 ปีขึ้นไป	
ชาย	9,805	5,507	2,266	379	17,957
หญิง	11,897	7,405	3,586	699	23,587
รวม	21,702	12,912	5,852	1,078	41,544

ที่มา: จากระบบสถิติทางการทะเบียน กรมการปกครอง 2557 จากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนครนายก (2558, หน้า 2)

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อทำการศึกษา สภาพโดยทั่วไปของผู้สูงอายุ ในจังหวัดนครนายก พบว่า

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนตัวด้านเพศของผู้สูงอายุ

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	172	43.00
หญิง	228	57.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 57.00 และเป็นเพศชายจำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 43.00

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนตัวด้านอายุของผู้สูงอายุ

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
60-65 ปี	129	32.25
66-70 ปี	176	44.00
70 ปีขึ้นไป	95	23.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีอายุ 66-70 ปี จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 44.00 รองลงมาคืออายุ 60-65 ปี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 32.25 และมีอายุ 70 ปี ขึ้นไป จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 23.75 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละด้านสถานภาพของผู้สูงอายุ

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพ		
โสด	31	7.75
สมรส	201	50.25
หม้าย	142	35.50
แยกกันอยู่	26	6.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่า สถานภาพของผู้สูงอายุอันดับหนึ่งมีสถานภาพสมรส จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 50.25 รองลงมา มีสถานภาพหม้าย จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 35.50 และอันดับสาม มีสถานภาพโสด จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.75 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละด้านระดับการศึกษาของผู้สูงอายุ

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	323	80.75
มัธยมศึกษาตอนต้น	52	13.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	8	2.00
ปวส. / ปวท./อนุปริญญา	8	2.00
ปริญญาตรี	4	1.00
สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป	-	-
อื่นๆ (ระบุ).....	7	1.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.6 แสดงระดับการศึกษาของผู้สูงอายุ พบว่า อันดับหนึ่งผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 323 คน คิดเป็นร้อยละ 80.75 อันดับสอง ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 และอันดับสาม มีการศึกษาอยู่ในระดับปวส./ปวท./อนุปริญญา จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 เท่ากับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย /ปวช. ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนและร้อยละด้านอาชีพปัจจุบันของผู้สูงอายุ

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพปัจจุบัน		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	88	22.00
ข้าราชการบำนาญ	24	6.00
เกษตรกร	99	24.75
ค้าขาย	83	20.75
รับจ้างทั่วไป	96	24.00
อื่นๆ (ระบุ).....	10	2.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.7 แสดงอาชีพปัจจุบันของผู้สูงอายุ พบว่า อันดับหนึ่งผู้สูงอายุส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.75 อันดับสองประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 และอันดับสามไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนและร้อยละด้านถิ่นที่อยู่ในจังหวัดนครนายกของผู้สูงอายุ

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปัจจุบันท่านมีถิ่นที่อยู่ในเขตอำเภอใดของจังหวัดนครนายก		
อำเภอเมือง	100	25.00
อำเภอปากพลี	100	25.00
อำเภอบ้านนา	100	25.00
อำเภอองครักษ์	100	25.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนและร้อยละด้านถิ่นที่อยู่ในจังหวัดนครนายกของผู้สูงอายุ พบว่า อันดับหนึ่งผู้สูงอายุพำนักอยู่ในอำเภอเมือง อำเภอปากพลี อำเภอบ้านนา และอำเภอองครักษ์ จำนวน 100 คน ในแต่ละอำเภอ มีสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 25.00

ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า สภาพทั่วไปด้านสังคม ผู้สูงอายุในจังหวัดนครนายก ได้มีการรวมตัวกันทำกิจกรรมต่างๆมากมาย จนเกิดความเข้มแข็งขึ้นในท้องถิ่น ผ่านทางชมรม ผู้สูงอายุตั้งแต่ในระดับท้องถิ่น ระดับอำเภอ รวมถึงในระดับจังหวัด อาทิเช่น ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก ได้รับรางวัลในระดับประเทศเกี่ยวกับด้านศิลปวัฒนธรรม ของชมรมไทยพวน โดยการนำของผู้สูงอายุ อย่างเข้มแข็งของ อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก จนทำให้หน่วยงานราชการ มหาวิทยาลัย รวมถึง บุคคลทั่วไปทั้งในจังหวัดใกล้เคียงและไกลออกไปสนใจเข้ามาศึกษาดูงานตลอดทุกสัปดาห์ โดยเฉพาะ ในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์

ภาพที่ 4.1 พิธีบายศรี

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครนายก (2554)

ภาพที่ 4.2 การเป่าแคน

ที่มา: ชมรมไทยพวน จังหวัดนครนายก (2558)

ภาพที่ 4.3 ภาพกิจกรรม

ที่มา: ชมรมไทยพวน จังหวัดนครนายก (2558)

ภาพที่ 4.4 ภาพกิจกรรม

ที่มา: ชมรมไทยพวน จังหวัดนครนายก (2558)

ซึ่งจากการมีส่วนร่วม และการสร้างความเข้มแข็งของผู้สูงอายุในจังหวัดนครนายก ผ่านกิจกรรมดังกล่าว นับว่า ผู้สูงอายุเห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของตน ภายหลังจาก การเกษียณอายุโดยเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและท้องถิ่นของตนอย่างจริงจัง ซึ่งเป็น ก้าวแรกที่จะทำให้ผู้สูงอายุได้เห็นถึงประโยชน์จากการมีส่วนร่วม

ส่วนการส่งเสริมผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ในลักษณะเน้นไปที่ผู้สูงอายุนั้นยังไม่มีเพียงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่นโดยทั่วๆ ไปในภาพรวม ไม่เจาะจงผู้สูงอายุเพียงอย่างเดียว ทำให้ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ในจังหวัดนครนายกเข้ามามีส่วนร่วมด้านสังคมวัฒนธรรม เป็นลักษณะของการถ่ายทอดหรือรักษาวัฒนธรรมประเพณีของตนมากกว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทำให้ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ที่คิดว่าเรื่องการเมืองเป็นเรื่องไกลตัว มีเพียงผู้สูงอายุส่วนน้อยแต่มีแนวโน้มมากขึ้น ที่มีการศึกษาสูง หรือเคยรับราชการมาก่อน ให้ความสนใจและเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นสัดส่วนที่ยังน้อยมากกับจำนวนผู้สูงอายุในจังหวัดนครนายก ทั้งนี้ สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ประชากรตัวอย่าง ซึ่ง ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ข้อมูลตรงกันว่า ในจังหวัดนครนายก ไม่ค่อยมีกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุเท่าที่ควร ทั้งนี้ กิจกรรมของผู้สูงอายุส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ของภาครัฐให้การดูแลด้านสุขภาพอนามัยเป็นหลัก ดังคำให้สัมภาษณ์ของ (ผู้สัมภาษณ์ลำดับที่ 7 ซึ่งเป็นประชาชนทั่วไปที่ไม่ใช่ผู้สูงอายุ คนที่ 4) ได้ให้ข้อมูลว่า “ด้านความสนใจทางการเมือง: มีทั้งสนใจและไม่สนใจ แต่ก็ยังถือว่าน้อยมาก แต่ก็รับทราบรับฟังข่าวสารทางราชการ ผ่านช่องทางต่างๆที่สามารถติดตามได้ เพื่อประโยชน์ของตนเอง โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่เป็นข้าราชการบำนาญ หรือผู้ที่มีความรู้จะยังคงให้ความสนใจ แลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นกับสมาชิกในครอบครัว และคนใกล้ชิด ส่วนผู้สูงอายุที่ยังคงต้องทำงานเพื่อหาเลี้ยงตนเอง และครอบครัวก็อาจจะไม่มีเวลาสนใจมากหรือทุกเรื่อง แต่ละบ้านรับชมรายการคืนความสุข ฯ ถ้าเป็นเรื่องที่กระทบกับตน หรือเรื่องที่สนใจก็จะนำมาพูดคุยกัน ...ภาครัฐยังไม่มีการสนับสนุนไปที่ผู้สูงอายุโดยตรง ในกิจกรรมต่างๆทางการเมืองแบบเจาะจงไปที่ผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุเป็นเพียงผู้เข้าร่วมรับฟังข่าวสาร การทำประชาคมเสนอโครงการต่างๆ ถ้าได้รับการแจ้งให้ทราบ ขอย้ำถ้าแจ้ง และผู้สูงอายุที่ไม่ติดภารกิจจะเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่าวัยหนุ่มสาว ที่ต้องออกไปทำงานประจำในพื้นที่อื่น” ซึ่งจากผลการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่าผู้สูงอายุในจังหวัดนครนายก มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกๆ ด้าน อยู่ในระดับน้อยมีค่าเฉลี่ย 2.16 (SD=0.94) รายละเอียดดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในทุกๆ ด้าน

ระดับการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ	ระดับการมีส่วนร่วม			
	\bar{x}	SD	การแปลผล	ลำดับ
1. ด้านความสนใจทางการเมือง	2.82	0.88	ปานกลาง	1
2. ด้านการเลือกตั้ง	2.58	1.00	น้อย	2
3. ด้านการร่วมรณรงค์ทางการเมือง / การสนับสนุนพรรคการเมือง	1.81	1.02	น้อย	4
4. ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น อปท.	2.06	1.00	น้อย	3
5. ด้านการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	1.52	0.80	น้อยที่สุด	5
รวม	2.16	0.94	น้อย	

จากตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.16 (SD=0.94) เมื่อพิจารณาจากรายด้านพบว่า อันดับหนึ่ง คือ ด้านความสนใจทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.82 (SD 0.88) รองลงมาคือ ด้านการเลือกตั้ง อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.58 (SD=1.00) และอันดับสามคือด้านด้านการบริหารงานของท้องถิ่น อปท. อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.06 (SD=1.00) ตามลำดับ

จากที่ผู้วิจัยได้เสนอข้อมูลข้างต้น พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับน้อย เมื่อทำการพิจารณาด้านการรับรู้นโยบายของรัฐเกี่ยวกับสูงอายุ พบว่าโดยส่วนใหญ่ผู้สูงอายุในจังหวัดนครนายก กว่าร้อยละ 88.50 ทราบนโยบายของรัฐเกี่ยวกับผู้สูงอายุด้านต่างๆ เพียงบางเรื่องเท่านั้น สอดคล้องกับผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพที่ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ประชากรตัวอย่าง จากการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลตรงกันว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ทราบนโยบายของรัฐเพียงบางเรื่องเท่านั้น เรื่องที่ทราบส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเบี้ยยังชีพรายเดือน เนื่องจากมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องทั้งในระดับประเทศและในระดับท้องถิ่น ดังคำให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์ เช่น (ผู้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3 รองประธานสาขาสมาคมสภาผู้สูงอายุ จังหวัดนครนายก (อำเภอองครักษ์) ได้ให้ข้อมูลว่า “...ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้รับทราบ หรือได้โอกาสให้ไปมีส่วนร่วม ไม่ได้รับโอกาสทุกคน แต่ถ้ามีการทำประชาคมรับฟังความคิดเห็น คนที่ไม่ติดภารกิจจากการทำงานจะเข้าไปร่วมแสดงความคิดเห็น แต่คนส่วนใหญ่ถึงอายุมากก็ต้องออกไปทำงานหาเลี้ยงครอบครัว ทำให้ไม่มีเวลาไปร่วมกิจกรรมต่างๆ ส่วนคนที่ไม่ได้ทำอะไรหรือไม่ได้ประกอบอาชีพในวัยชรา ก็จะไปร่วมกิจกรรมต่างๆตามแผนพัฒนาชุมชน ผ่านโครงการต่างๆ ของทางราชการ ..” ซึ่งจากผลการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่าผู้สูงอายุในจังหวัดนครนายก มีจำนวนและร้อยละ 88.50 ในด้านการรับรู้นโยบายของรัฐเพื่อผู้สูงอายุ รายละเอียดดังตาราง 4.10

ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวนและร้อยละด้านการรับรู้นโยบายของรัฐเพื่อผู้สูงอายุ

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ท่านทราบนโยบายของรัฐเกี่ยวกับ ผู้สูงอายุด้านต่างๆ หรือไม่ (เช่น เบี้ยยังชีพรายเดือน / การบริการทางแพทย์ และสาธารณสุข (โครงการแวนตาผู้สูงอายุ / เงินสงเคราะห์ทำศพผู้สูงอายุ / การพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมและชุมชน เป็นต้น)		
ไม่ทราบเลย	18	4.50
ทราบบางเรื่อง	354	88.50
ทราบทุกเรื่อง	28	7.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.10 แสดงจำนวนและร้อยละด้านการรับรู้นโยบายของรัฐเพื่อผู้สูงอายุ พบว่า อันดับหนึ่งผู้สูงอายุทราบนโยบายของรัฐที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุเพียงบางเรื่อง จำนวน 354 คน คิดเป็นร้อยละ 88.50 อันดับสองผู้สูงอายุทราบนโยบายของรัฐทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ จำนวน 28 คิดเป็นร้อยละ 7.00 และอันดับสามผู้สูงอายุไม่ทราบเลย จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.50

4.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุในจังหวัดนครนายก

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุ จังหวัดนครนายก ในด้านต่างๆ พบว่า

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุด้านความสนใจทางการเมืองของผู้สูงอายุ

ด้านความสนใจทางการเมือง	ระดับการมีส่วนร่วม			
	\bar{x}	SD	การแปลผล	ลำดับ
1. ติดตาม/รับทราบข่าวสารทางการเมือง ผ่านเสียงตามสายของชุมชน ท้องถิ่น เป็นประจำสม่ำเสมอ	3.06	0.82	ปานกลาง	1
2. สนทนาพูดคุย / แลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นเรื่องการเมืองกับสมาชิกในบ้านและเพื่อนบ้าน	2.87	0.93	ปานกลาง	3
3. เข้าร่วมรับฟังการให้ข้อมูล ข่าวสาร ของทางราชการ	2.78	0.79	ปานกลาง	4
4. ติดตามรับชม / รับฟัง รายการคืนความสุขให้คนในชาติทุกวันศุกร์	2.88	0.94	ปานกลาง	2
5. สามารถเล่าเรื่องการเมือง ข่าว สถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันให้บุคคลอื่นฟังได้	2.51	0.89	น้อย	5
รวม	2.82	0.88	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุด้านความสนใจทางการเมืองของผู้สูงอายุภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.82 (SD=0.88) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับหนึ่งผู้สูงอายุติดตาม/รับทราบข่าวสารทางการเมือง ผ่านเสียงตามสายของชุมชน ท้องถิ่น เป็นประจำสม่ำเสมอ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.06 (SD=0.82) อันดับสองผู้สูงอายุติดตามรับชม/รับฟัง รายการคืนความสุขให้คนในชาติทุกวันศุกร์ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.88 (SD=0.94) อันดับสาม ผู้สูงอายุมีการสนทนาพูดคุย/แลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นเรื่องการเมืองกับสมาชิกในบ้านและเพื่อนบ้าน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.87 (SD = 0.93) ตามลำดับ ทั้งนี้ สอดคล้องกับผลการให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งพบว่า

ผู้สูงอายุในจังหวัดนครนายก ให้ความสนใจทางการเมือง ในการติดตามรับฟังข่าวสารผ่านเสียงตามสายบ้าง ทั้งยังมีการพูดคุยแสดงความคิดเห็นกับคนในครอบครัว เพื่อนบ้านใกล้เคียง เข้ารับฟังข่าวสารของทางราชการเมื่อมีการประชาสัมพันธ์ให้เข้าร่วมรับฟังบ้างถ้าไม่ติดภารกิจอย่างอื่น และที่สำคัญประชาชนชาวบ้านจะติดตามรับฟังรายการคืนความสุขให้คนในชาติของท่านนายกรัฐมนตรีในทุกวันศุกร์ แต่ไม่สามารถเล่าเรื่องราว หรือให้ข้อมูล เกี่ยวกับทางการเมืองกับบุคคลอื่นได้ ดังคำให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลตรงกัน สอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณ

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ ด้านการเลือกตั้ง

ด้านการเลือกตั้ง	ระดับการมีส่วนร่วม			
	\bar{x}	SD	การแปลผล	ลำดับ
1. การออกไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง	4.07	0.89	มาก	1
2. ติดตามผลการเลือกตั้ง	3.57	1.25	มาก	2
3. คอยติดตาม/สังเกตพฤติกรรมของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (กต.)	2.42	0.97	ปานกลาง	3
4. ร้องเรียน/แจ้งเบาะแส การทุจริตการเลือกตั้ง แก่ทาง กต.หรือทางราชการ	2.15	0.94	น้อย	4
5. เสนอตัวลงสมัครรับการเลือกตั้ง	1.62	0.95	น้อยที่สุด	6
6. เคยเป็นตัวแทนภาคประชาชนในการทำงาน ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง เช่น กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง อาสาสมัครสังเกตการณ์เลือกตั้ง ฯลฯ	1.65	0.98	น้อยที่สุด	5
รวม	2.58	1.00	น้อย	

จากตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุด้านการเลือกตั้งของผู้สูงอายุภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.58 (SD=1.00) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับหนึ่งผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการออกไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.07 (SD=0.89) อันดับสองผู้สูงอายุติดตามผลการเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.57 (SD=1.25) อันดับสามผู้สูงอายุคอยติดตาม/สังเกตพฤติกรรมของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (กต.) อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.42 (SD=0.97) ตามลำดับ จากการให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ของประชาชนในจังหวัดนครนายก ในการการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า ผู้สูงอายุในจังหวัดนครนายก มีส่วนร่วมทางการเมืองในการออกไปเลือกตั้งแทบทุกครั้ง และคอยติดตามผลการเลือกตั้งผู้ลงสมัครรับการเลือกตั้งที่ตนเองชื่นชอบ หรือที่ลงคะแนนให้ มีผู้สูงอายุบางส่วนจะมีการสังเกตพฤติกรรมของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง คนกลุ่มนี้จะเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และเมื่อพบเห็นอะไรจะนำไปแจ้งกับพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกทราบ ส่วนมากจะไม่ไปแจ้งหรือร้องเรียนกับทางราชการหรือร้องเรียนเอง จะเห็นได้ว่า ผู้สูงอายุที่สนใจในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองนอกเหนือไปจากการออกไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งและติดตามผลการ

เลือกตั้งแล้วกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างอื่น เช่นการเสนอตัวลงสมัครรับเลือกตั้งจึงมีจำนวนน้อยมาก และจะเป็นคนกลุ่มเดิม ดังคำให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ของผู้ให้สัมภาษณ์ที่ให้ข้อมูลในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณดังกล่าว

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุด้านการร่วมรณรงค์ทางการเมือง / การสนับสนุนพรรคการเมือง

ด้านการร่วมรณรงค์ทางการเมือง / การสนับสนุนพรรคการเมือง	ระดับการมีส่วนร่วม			
	\bar{x}	SD	การแปลผล	ลำดับ
1. ร่วมเดินโฆษณาหาเสียงให้กับพรรคการเมือง/ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนชื่นชอบ	1.79	1.01	น้อยที่สุด	3
2. ร่วมปราศรัยในเวทีการหาเสียงของพรรคการเมือง/ผู้สมัครที่ตนชื่นชอบ	1.75	1.01	น้อยที่สุด	5
3. ติดสติ๊กเกอร์หรือแผ่นโฆษณาหาเสียงของพรรคการเมือง/ผู้สมัครที่ตนชื่นชอบ ไว้ที่รถและบริเวณบ้าน	1.90	1.11	น้อย	1
4. ให้ข้อมูลทางการเมือง/การเลือกตั้งกับบุคคลในชุมชนและท้องถิ่น	1.86	1.03	น้อย	2
5. การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง / ผู้สนับสนุนผู้สมัคร	1.75	0.97	น้อยที่สุด	4
รวม	1.81	1.02	น้อย	

จากตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุด้านการร่วมรณรงค์ทางการเมือง/การสนับสนุนพรรคการเมืองของผู้สูงอายุ ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.81 (SD=1.02) เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า อันดับหนึ่งผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในติดสติ๊กเกอร์หรือแผ่นโฆษณาหาเสียงของพรรคการเมือง/ผู้สมัครที่ตนชื่นชอบ ไว้ที่รถและบริเวณบ้าน อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.80 (SD=1.11) อันดับสองผู้สูงอายุให้ข้อมูลทางการเมือง/การเลือกตั้งกับบุคคลในชุมชนและท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.86 (SD=1.03) อันดับสามผู้สูงอายุร่วมเดินโฆษณาหาเสียงให้กับพรรคการเมือง/ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนชื่นชอบ อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.79 (SD=1.01) ตามลำดับ ข้อมูลที่สนับสนุนข้อค้นพบนี้ คือจากผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่า ผู้สูงอายุในจังหวัดนครนายก ไม่ค่อยมีกิจกรรมด้านการรณรงค์ทางการเมืองหรือมีก็ส่วนน้อยมากที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ส่วนใหญ่ถ้าสนับสนุน หรือชื่นชอบผู้สมัครคนใดก็เพียงแต่นำสติ๊กเกอร์หาเสียงมาติดตามรถ หรือบริเวณบ้านทั้งนี้ข้อมูลจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูล เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุด้านการบริหารงานของท้องถิ่น อปท.(ได้แก่ อบจ./เทศบาลเมือง/เทศบาลตำบล /อบต.)

ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น อปท. (ได้แก่ อบจ./เทศบาลเมือง/เทศบาลตำบล /อบต.)	ระดับการมีส่วนร่วม			
	\bar{x}	SD	การแปลผล	ลำดับ
1. ร่วมเป็นกรรมการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง	1.68	0.95	น้อยที่สุด	6
2. ร่วมเสนอโครงการ/แผนงาน เพื่อพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น	1.99	1.00	น้อย	4
3. มีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการต่างๆ ของชุมชนและท้องถิ่น	2.16	0.91	น้อย	3
4. เข้าร่วมประชุมประชาคม เพื่อแสดงความคิดเห็น	2.35	0.91	น้อย	2
5. เสียภาษีให้กับอปท. ตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับกำหนด	2.40	1.15	น้อย	1
6. ร่วมมือกับหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ/องค์กรเอกชน ในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ตามแผนพัฒนาของ อปท.	1.97	1.08	น้อย	5
รวม	2.09	1.00	น้อย	

จากตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุด้านการบริหารงานของท้องถิ่น อปท.(ได้แก่ อบจ./เทศบาลเมือง/เทศบาลตำบล /อบต.) ของผู้สูงอายุ ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.09 (SD=1.00) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับหนึ่งผู้สูงอายุเสียภาษีให้กับ อปท. ตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับกำหนด อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.40 (SD=1.15) อันดับสองผู้สูงอายุเข้าร่วมประชุมประชาคม เพื่อแสดงความคิดเห็น อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.35 (SD=0.91) อันดับสามผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการต่างๆ ของชุมชนและท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.16 (SD=0.91) ตามลำดับ ทั้งนี้ สอดคล้องกับผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพที่ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ประชากรตัวอย่าง ซึ่ง จากการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลตรงกันว่า ผู้สูงอายุในจังหวัดนครนายก ไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการบริหารงานของท้องถิ่น อปท. โดยเฉพาะการเป็นคณะกรรมการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่ง (ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6 คนที่ 2) ผู้สูงอายุที่ไม่ได้เป็นสมาชิก ชมรม หรือกลุ่มใดๆ ได้ให้ข้อมูลว่า “ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของ อปท.: ถ้ามีการแจ้งการทำประชาคมหมู่บ้านขอความเห็นเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ก็ไปร่วมถ้าไปได้ แต่ไม่แจ้งก็ไม่ได้ไป กรรมการจัดซื้อจัดจ้างไม่ได้เป็นแค่มีคนใกล้ชิดเป็นกันอยู่แล้ว พวกๆเดียวกัน เห็นแต่ที่ประกาศไว้เท่านั้นไม่ได้เป็นกรรมการในการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง ไม่ทราบเลือกกรรมการกันมาอย่างไร เสียภาษีเป็นประจำไม่เคยขาด”

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุด้านการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ด้านการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	ระดับการมีส่วนร่วม			
	\bar{x}	SD	การแปลผล	ลำดับ
1. ถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น (คือ นายก อบจ./นายกเทศมนตรีเมือง/นายกเทศมนตรีตำบล/นายก อบต.)	1.53	0.82	น้อยที่สุด	1
2. สมาชิกสภาท้องถิ่น (คือ สจ./ สท /สอบต.)	1.52	0.77	น้อยที่สุด	2
รวม	1.52	0.80	น้อยที่สุด	

จากตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุด้านการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของผู้สูงอายุ ภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.52 (SD=0.80) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับหนึ่งผู้สูงอายุร่วมถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น (คือ นายก อบจ./นายกเทศมนตรีเมือง/นายกเทศมนตรีตำบล/นายกอบต.) อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.53 (SD=0.82) และผู้สูงอายุร่วมถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสมาชิกสภาท้องถิ่น (คือ สจ./ สท /สอบต.) อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.52 (SD=0.80) ทั้งนี้ สอดคล้องกับการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลตรงกันว่า ผู้สูงอายุในจังหวัดนครนายก ไม่ค่อยมีการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เนื่องจากยังมีความเกรงใจ ในลักษณะระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย โดยเฉพาะสังคมชนบท ดังคำให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ที่ให้ข้อมูลในทิศทางเดียวกันซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณดังกล่าว

4.3. นโยบายที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุ

การพัฒนาในจังหวัดนครนายก มีการกำหนดนโยบายการพัฒนาผู้สูงอายุจังหวัดนครนายกตามแผนยุทธศาสตร์ 2558-2560

ยุทธศาสตร์ที่ 6 : การส่งเสริม การสร้างคุณค่าของผู้สูงอายุ

ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์ ร้อยละ 80 ของผู้สูงอายุ รู้จักคุณค่าของตน มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมและได้รับการยอมรับจากชุมชนนครนายก (แผนยุทธศาสตร์ผู้สูงอายุจังหวัดนครนายกฉบับที่ 1 พ.ศ.2558-2560, ออนไลน์, หน้า 24)

ตามแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวนี้ ผู้สูงอายุในจังหวัดนครนายกโดยเฉพาะกลุ่มไทยพวนในอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก นั้นมีกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุอย่างเข้มแข็งเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชนและจนถึงในระดับประเทศ ผู้สูงอายุสามารถรวมกลุ่มจัดกิจกรรมเพื่อรักษาวัฒนธรรม ประเพณี ชาติพันธุ์ ไว้ได้อย่างน่าชื่นชม แต่การมีส่วนร่วมที่ผู้สูงอายุสามารถสร้างคุณค่าและประโยชน์ให้กับท้องถิ่นและประเทศชาติ อย่างเช่นมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับที่สามารถนำศักยภาพ ประสบการณ์และความสามารถของผู้สูงอายุมาพัฒนาท้องถิ่น ผ่านกระบวนการทางการเมืองนั้น ภาครัฐยังไม่มีการส่งเสริม การสร้างคุณค่าของผู้สูงอายุ เกี่ยวกับกิจกรรมการเข้ามามี

ส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นให้กับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุเกิดการตระหนัก รู้จักคุณค่าของตนหรือให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับประโยชน์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น

การจากศึกษาวิจัยของผู้วิจัย พบว่า **ตามยุทธศาสตร์ที่ 6** : การส่งเสริม การสร้างคุณค่าของผู้สูงอายุนั้น เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุ ในจังหวัดนครนายก หรือการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับอื่นๆ ภาครัฐยังไม่มีกิจกรรมที่สนับสนุน ส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในจังหวัดนครนายก นโยบายภาครัฐที่สนับสนุน ส่งเสริมส่วนใหญ่มุ่งไปเรื่องสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุ เช่น มีการจัดอาสาสมัครลงพื้นที่เยี่ยมเยียนผู้สูงอายุในพื้นที่ ที่เจ็บป่วย หรือการส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อรักษา และดูแลสุขภาพ การส่งเสริมการสร้างคุณค่าของผู้สูงอายุนั้น ตามยุทธศาสตร์ที่ 6 นั้น ทาง อปท. มีจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุขึ้นทุกตำบล และให้ผู้สูงอายุทำคนเป็นสมาชิก ส่งเสริม สนับสนุนให้ชมรมผู้สูงอายุทำงานร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ได้อย่างเข้มแข็ง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการให้ผู้สูงอายุมารับทราบข่าวสารของทางราชการตามโครงการต่างๆ แต่ก็ยังไม่มีส่งเสริม สนับสนุน หรือให้ความรู้ในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุนำความรู้มาพัฒนาท้องถิ่นผ่านกระบวนการทางการเมือง ชมรมผู้สูงอายุที่จัดตั้งขึ้นมาจะเป็นไปในลักษณะการท่องเที่ยวและพักผ่อน ของผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุขาดความรู้ความเข้าใจ การตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ ในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตน ตามความรู้ความสามารถ ศักยภาพ ประสบการณ์ที่มีของผู้สูงอายุ